

Dato: 02. juni 2025 Fra/til: 11:00 – 12:30

Referent: Knut Johannes Sverre Møteleder: Tonje Brenna

Saksnr.:

Til stede: Cathrine Austrheim (Aleneforeldreforeningen)
Cathrine Skårn (Leieboerforeningen)
Ann Kirsti Brustad (Bikuben RBS)
Elida Heløy (Velferdsalliansen)
Ann-Kristin Malmo (Aleneforeldreforeningen)
Rabia Musavi (LIN - Likestilling inkludering og nettverk)
Gunnhild Hokholt Bjerve (sekretariat)

Statsråd Tonje Brenna, AID
Statssekretær Ingrid Endrerud, AID
Avdelingsdirektør Vibeke Trålim, AID/Velferdspolitisk avdeling
Seniorrådgiver Knut Johannes Sverre, AID/Velferdspolitisk avdeling

Statssekretær Martin Østtveit-Moe, KDD
Utredningsleder Agnes Aall Ritland, KDD

Statssekretær Ellen Rønning-Arnesen, HOD
Seniorrådgiver Karin Oline Kraglund, HOD
Fagdirektør Tore Sørensen, HOD

Fraværende:

Kopi:

Referat fra møte i Kontaktutvalget 02.06.2025

1. Velkommen v/statsråd Tonje Brenna

Statsråden ønsker velkommen og uttrykket takknemlighet for det viktige arbeidet til samarbeidsforumet. Frivillige organisasjonene er av stor betydning, både historisk og i dag, som en bærebjelke i det norske velferdssamfunnet. Hun understreket betydningen av deres innsats for å nå ut til dem som faller utenfor, og verdsetter organisasjonenes evne til å utfordre myndighetene med viktige perspektiver. Regjeringen har stor nytte av innspillene fra Kontaktutvalget, særlig i møte med dagens økonomiske utfordringer som høy prisvekst og rente. Av tiltak på områder forumet har vært opptatt av trakk hun frem regjeringens nye tiltak for bedre konkurranse i dagligvarebransjen, og en forsøksordning med skattefradrag for unge med lav inntekt, og inviterer til videre dialog og høringssvar. Til slutt varslet hun at stortingsmeldingen om sosial utjevning og mobilitet snart legges frem, og ser frem til videre samarbeid og diskusjon.

2. Statusrapport våren 2025: situasjonen for økonomisk og sosialt vanskeligstilte

Cathrine Austrheim innledet med å understreke at organisasjonene som arbeider tett på mennesker som opplever sosialt og økonomisk utenforskap, ser en virkelighet som skiller seg fra den som ofte fremstilles i media og av politikere om at dyrtiden nå er over. De menneskene organisasjonene er i kontakt med, beskriver en svært vanskelig situasjon. Per juni 2025 er kostnadsnivået for grunnleggende behov som bolig, mat og strøm dramatisk økt, og mange har ikke lenger økonomisk handlingsrom til annet enn å dekke livsnødvendige behov. Matvareprisene har økt med 33 % på tre år fra 2020 til 2023, og leieprisene har steget med 20–30 % i Oslo. Enslige og enslige forsørgere er overrepresentert blant dem som leier bolig og bruker en stor andel av inntekten på husleie. Andelen bostedsløse tredoblet seg siden 2020, inkludert 645 barnefamilier. Flere blir værende i utrygge boforhold grunnet manglende alternativer. Det er også rapportert om økt økonomisk sårbarhet, med flere inkassosaker, økt forbruksgjeld blant unge og lang ventetid på økonomisk rådgivning. NAV oppleves av mange som lite hjelpsomme og dårlig informert om gjeldende regelverk for sosialhjelp, og flere får avslag på sosialhjelp til tross for manglende midler til mat og regninger. Det pekes på at arbeidsmarkedet ikke fungerer for alle, og at det ikke lenger er mulig å leve et godt liv på én inntekt for enslige husholdninger. Frivillige organisasjoner opplever stor pågang, men rammes samtidig av kutt og uforutsigbare støtteordninger. Austrheim avsluttet med å understreke at det ikke er bærekraftig med et samfunn der lønn og utgifter ikke står i forhold til hverandre, og etterlyste en ny boligsosial strategi, økte inntektsgrenser for støtte, og styrket samarbeid mellom offentlig og frivillig sektor

3. Bolig

I delen av møtet om bolig innledet Samarbeidsforumet mot fattigdom med at de får mange tilbakemeldinger knyttet til dyrtid, økte kostnader generelt og spesielt knyttet til bokostnader (husleie og strøm). Det er ikke lenger kun husholdninger som tradisjonelt har vært utsatte på boligmarkedet som sliter, men også øvrige grupper som opplever at inntekten ikke er tilstrekkelig for å håndtere bokostnader. Flere faller også utenfor de boligosiale virkemidlene, har for høy inntekt til å få bostøtte, men for lav til å få lån til en egnet bolig. Forumet pekte på viktigheten av en god og trygg bosituasjon og sammenhengen mellom bolig og velferd. De viste til behov for en styrket boligsosial politikk og en politikk for leiemarkedet. For å sikre gode boliger til en overkommelig pris til alle, mener samarbeidsforumet det behov for en boligsosial reform.

Samarbeidsforumet viste videre til at bostøtten må styrkes og at den ikke er tilstrekkelig til å dekke boutgiftene. Boutgiftstaket speiler ikke de reelle boutgiftene, særlig i pressområdene. Forumet peker på at bostøtten må bli mer treffsikker og at utmåling av støtte må ta utgangspunkt i netto- ikke bruttoinntekt. Videre viste forumet til Gatejuristens nye undersøkelse som fant at kommunene i liten grad kjenner til boligosial lov og at loven ikke følges opp. Videre viste de til at dagens husleielov ikke ivaretar leiere godt nok, blant annet ble reglene om minstetid som gir leiere en uforutsigbar bosituasjon, trukket frem. Det ble orientert om at kommunene mangler både kommunale boliger og nødboliger og at modellen med tilvisningsavtaler ikke treffer

forumets målgrupper. I de fleste kommunene er det så stor mangel på kommunale utleieboliger at det ikke holder å være økonomisk vanskeligstilt for å bli tildelt bolig. De er også kjent med at kommuner nå selger kommunale boliger pga. en presset kommuneøkonomi. Forumet uttalte skuffelse over at forslaget til ny husleielov ikke er fulgt opp av regjeringen slik at den kunne bli behandlet inneværende stortingsperiode og at tilskuddet til utleieboliger ennå ikke er gjeninnført. Forumet pekte til slutt på behov for en ikke-kommersiell boligsektor og de stilte spørsmål om hvordan regjeringen følger opp regelverket for korttidsutleie og hvordan man skal unngå at dette fortrenger øvrige leiere i markedet.

Statssekretær i Kommunal- og distriktsdepartementet Martin Østtveit-Moe innledet med å dele Samarbeidsforumets bekymring om dyrtid og økte bokostnader generelt, spesielt for vanskeligstilte, og økt bruk av midlertidig botilbud og at antall bostedsløse nå øker jf. Husbankens anslag. Han viste til at den nasjonale kartleggingen av bostedsløse som skulle vært gjennomført i 2024, foreløpig er utsatt på grunn av personvernregler. Kommunal- og distriktsdepartementet samarbeider med Arbeids- og inkluderingsdepartementet for å finne en løsning for å få gjennomført en ny kartlegging så raskt som mulig. Østtveit-Moe pekte på at det er viktig med oppdatert kunnskap om bostedsløse for å kunne følge utviklingsbildet og om det nå er nye grupper som er, eller er i risiko for å bli bostedsløse jf. økning av bruken av midlertidig botilbud blant barnefamilier.

Østtveit-Moe viste til krevende tider både for den enkelte og for kommunene. Kombinasjonen av mange flyktninger som skal få bolig samtidig med dyrtid og økte levekostnader er utfordrende. For å støtte vanskeligstilte og kommunene, har regjeringen styrket og forbedret bostøtteordningen, iverksatt ny boligsosial lov og utviklet et nytt digitalt fagsystem for boligsosialt arbeid, Kobo. Østtveit-Moe pekte videre på hvor viktig det er at det boligsosiale arbeidet kontinuerlig er på dagsorden i kommunene. Gatejuristens rapport om kommunenes bruk den boligsosiale loven, er bekymringsfull. Østtveit-Moe viste til at departementet nå vurderer tiltak for å øke informasjon og kompetanse om loven.

Videre påpekte Østtveit-Moe at situasjonen for de som leier bolig er høyt prioritert av regjeringen. For å styrke leieres rettigheter og botrygghet, vil regjeringen fornye husleieloven selv om dette ikke ble mulig innenfor nåværende stortingsperiode. Han viste også til at regelverket for korttidsutleie nå vurderes i EU og at regjeringen vil avvente eventuelle endringer til dette arbeidet er ferdigstilt.

4. Psykisk helse

Samarbeidsforum tok opp en rekke utfordringer knyttet til psykisk helse, inkludert utfordringer rundt bolig og psykisk helse. Det ble vist til at mange med alvorlige psykiske lidelser har dårlig boevne, og at det er behov for flere tilpassede boliger. Forumet uttrykte takknemlighet for tiltak som er gjennomført, men understreket at det fortsatt er behov for ytterligere innsats. Det ble vist til flere meldinger og strategier de siste årene, og målet i Opptappingsplan for psykisk helse om at helsepersonell skal få mer tid til pasienter og fagutvikling ble trukket frem. Det ble også pekt på store forskjeller mellom

kommuner i tilbud og kvalitet, og at overganger mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene fortsatt er utfordrende, til tross for noe fremgang.

Forumet fremhevet at brukere og pårørende har behov for forutsigbarhet, og at dårlig kommuneøkonomi påvirker tilbudene negativt – også for personer med alvorlige psykiske lidelser. Riksrevisjonens analyse av ROP-gruppen ble nevnt, og det ble uttrykt bekymring for at implementeringen går for sakte. Housing First-modellen ble trukket frem som et tiltak som tidligere har fungert godt, men som nå i mindre grad benyttes. Det ble også vist til at lavterskeltilbud i kommunene i hovedsak er rettet mot lettere psykiske lidelser, og at personer med alvorlige diagnoser som psykose og schizofreni ikke får tilstrekkelig oppfølging etter utskrivning fra spesialisthelsetjenesten. Ventetid på psykolog og mangel på psykiatere ble også nevnt som utfordringer.

Videre ble det pekt på belastningen for pårørende, særlig i tilfeller med hyppige innleggelses og utskrivinger. Det ble vist til økt risiko for vold i nære relasjoner og selvmord, både blant pasienter og pårørende. Forumet etterlyste bedre oppfølging av pårørende og påpekte at pårørendeavtaler i liten grad er tatt i bruk. Det ble også nevnt at det finnes mangler i systemet for tvungent psykisk helsevern. Samarbeidsforum tok til orde for mer forutsigbarhet for brukerstyrte hus, styrking av frivilligheten og tydeligere styring av kommunenes ansvar på feltet.

Statssekretæren takket for innspillet og sa at det ga en god oppsummering av utfordringsbildet. Hun viste til at regjeringen har lagt frem en opptrappingsplan for psykisk helse og en forebyggings- og behandlingsreform for rusfeltet, og at disse må ses i sammenheng. Det ble understreket at godt samarbeid mellom kommuner og sykehus er avgjørende, og at lavterskeltilbud fungerer godt flere steder. Regjeringen vurderer nå om lovfesting av lavterskeltilbud kan være aktuelt, slik det nylig er gjort i Danmark.

Rønning-Arnesen viste til at midler til psykisk helse er lagt inn i kommunerammen, og at det er viktig for regjeringen at disse midlene brukes i tråd med formålet. Hun tok også opp behovet for å unngå såkalte svingdørspasienter, og at det må arbeides mer med «en dør ut» i tillegg til «en dør inn». Det ble vist til Helsepersonellkommisjonens arbeid og behovet for kombinerte stillinger og økt kompetanse i kommunene. Statssekretæren fremhevet viktigheten av integrerte tjenester og samarbeid på tvers av nivåer, og at psykolog- og psykiaterkompetanse må brukes mer fleksibelt. Hun viste videre til ROP-rapporten og fremhevet modeller som IPS og FACT/ACT som viktige. Det ble også understreket at brukerstyrte sentre er viktige, og at regjeringen arbeider med å etablere mer forutsigbare ordninger for disse. Til slutt ble det nevnt at det pågår arbeid med å sikre at kompetanse fra kompetansesentrene utenfor spesialisthelsetjenesten når ut til kommunene på en god måte.

6. Avslutning og oppsummering

Statssekretær Endrerud i AID takket for møtet.